

պարարտ հողերով, արօտավայրերով և ալգիններով: Գիւղի հիմք գցողները գաղթել են Վերին-Խօյզանից, Բուսրանից և Խունկից 250 տարի առաջ. նրանք միջահասակ են ու հիւրասէր և պարապում են գլխաւորապէս հողագործութեամբ: Այժմ գիւղն ունի 80 տուն՝ 657 շնչով, որից 370-ը արական է և 317-ը իգական:

Հողը «խալէսէ» — արքունական է. պատկանում է Քօուքաբէ-Տօվլէ հանքմին՝ Շահադէի կնոջը. բերքի $\frac{1}{3}$ մասը հողատիրոջն է. հողագուրկները մօտաւորապէս տարեկան 225 խալվար ցորեն և գարի տալիս են հողատիրոջ և 225 թուման էլ փող իբրեւ պետական հարկ: Հողը վարում են արօրով, որ մեծ մասամբ ջրովի է:

Գիւղում կայ Ս Վրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցին և մի գպրոց, ուր սովորում են մօտ 20 աշակերտ-աշակերտուհիներ մի ուսուցչով:

Ինչպէս միւս գիւղերը, այնպէս էլ Հադանը լօռական ասպատակութիւնների ասպարէզ է դարձած. սիստեմատիկ հարստահարութիւններն այստեղ այնպիսի չափերի են հասել, որ հէնց այս տարի (1918 թւին) շատ հայեր սովից թուղել են իրենց տները և գաղթել Փէրիսլի գանդան հայաբնակ գիւղերը:

— Վարժապետ ջան, — դարձաւ ինձ գիւղի Տէր-Գրիգոր քահանան, — ես իմ ձեռովը սովածութենէ 100 հոգի թաղեցի:

Այստեղ առաջ եմ բերում մի քանի օրինակներ, գաղափար տալու համար Քեզ, թէ գիւղն ինչպէս է հարստահարւել.

1916 թւին Սալար-Մասուզը զինւած ձիաւոր խմբով մտնելով գիւղ՝ առնում է 800 թուման. գրանից մի տմիսանց 8—10 ձիաւորով գալիս է Ասլան խանը և գիւղոցիների հաշւով ուղիղ չորս ամիս ապրում գիւղում. հեռանալիս առնում է 100 թուման և 400 հատ էլ ոչխար: Այնուհետեւ գալիս է Միրզա-Աբտօլ-Վահաբ խանը. սա առնում է 90 թուման և հինգ խալվար ցորեն: Ապա Սալար-Մասուզի մարգիկը՝ թւով տասն և հինգ հոգի մտնում են գիւղ և